

ОН

**ПРОФСПІЛКА ПРАЦІВНИКІВ
ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**TRADE UNION OF EDUCATION AND
SCIENCE WORKERS OF UKRAINE**

Юридична адреса: 01012, м. Київ, Майдан Незалежності, 2
Адреса для листування: 04071, м. Київ, вул. Ярославська, 6
Тел./факс: +380 (44) 462-51-90

2, Maidan Nezalezhnosti, Kyiv, Ukraine, 01012
Tel./fax: +380 (44) 462-51-90

E-mail: profspilka.osv@gmail.com
Website: www.pon.org.ua

Розрахунковий рахунок № 26009000031721 в ПАТ «Укрсоцбанк», МФО 300023, КОД ЄДРПОУ 02605316

05.11.15 № 02-8/544

Головам обласних, Київської
міської організацій Профспілки
працівників освіти і науки України

ЦК Профспілки працівників освіти і науки України вважає за доцільне звернути окрему увагу на повноваження виборних органів первинних профспілкових організацій навчальних закладів у сучасних умовах з метою удосконалення їх роботи в частині захисту соціально-економічних прав та інтересів осіб, які навчаються.

Відповідно до статті 36 Конституції України громадяни мають право на участь у професійних спілках з метою захисту своїх трудових і соціально-економічних прав та інтересів. Професійні спілки є громадськими організаціями, що об'єднують громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної діяльності. Професійні спілки утворюються без попереднього дозволу на основі вільного вибору їх членів. Усі професійні спілки мають рівні права. Обмеження щодо членства у професійних спілках встановлюються виключно цією Конституцією і законами України.

Згідно з Законом України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» професійна спілка – добровільна неприбуткова громадська організація, що об'єднує громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності (навчання). Первинна організація профспілки – добровільне об'єднання членів профспілки, які, як правило, працюють на одному підприємстві, в установі, організації незалежно від форми власності і виду господарювання або у фізичної особи, яка використовує найману працю, або забезпечують себе роботою самостійно, або навчаються в одному навчальному закладі.

Стаття 6 закону визначає, що громадяни України мають право на основі вільного волевиявлення без будь-якого дозволу створювати профспілки, вступати до них та виходити з них на умовах і в порядку, визначених їх статутами, брати участь у роботі профспілок. Відповідно до статті 37 профспілкові організації на підприємствах, в установах, організаціях та їх структурних підрозділах представляють інтереси своїх членів і захищають їх трудові, соціально-економічні права та інтереси. Свої повноваження первинні профспілкові організації здійснюють через утворені відповідно до статуту (положення) виборні органи, а в організаціях, де виборні органи не створюються, - через профспілкового представника, уповноваженого згідно із статутом на представництво інтересів членів профспілки, який діє в межах прав, наданих цим Законом та статутом профспілки.

Повноваження виборного органу первинної профспілкової організації на підприємстві, в установі, організації визначено статтею 38 закону, відповідно до якої виборний орган первинної профспілкової організації:

- укладає та контролює виконання колективного договору, звітує про його виконання на загальних зборах трудового колективу, звертається з вимогою до відповідних органів про притягнення до відповідальності посадових осіб за невиконання умов колективного договору (пп. 1);

- разом з роботодавцем вирішує, зокрема питання умов запровадження та розмірів надбавок, доплат, премій, винагород та інших заохочувальних, компенсаційних виплат (пп. 3);

- бере участь у розробці правил внутрішнього трудового розпорядку підприємства, установи або організації (пп. 7);

- представляє інтереси працівників за їх дорученням при розгляді трудових індивідуальних спорів та у колективному трудовому спорі, сприяє його вирішенню (пп. 8);

- приймає рішення про вимогу до роботодавця розірвати трудовий договір (контракт) з керівником підприємства, установи, організації, якщо він порушує цей Закон, законодавство про працю, ухиляється від участі у переговорах щодо укладення або зміни колективного договору, не виконує зобов'язань за колективним договором, допускає інші порушення законодавства про колективні договори (пп. 9);

- бере участь у розслідуванні нещасних випадків, професійних захворювань і аварій, роботі комісії з питань охорони праці (пп. 11).

Виборні органи профспілкової організації, що діють на підприємстві, в установі або організації, мають також інші права, передбачені законодавством України.

Згідно зі статтею 40 закону члени виборних органів профспілок, об'єднань профспілок, а також повноважні представники цих органів мають право:

- безперешкодно відвідувати та оглядати місця роботи на підприємстві, в установі, організації, де працюють члени профспілок;

- вимагати і одержувати від роботодавця, іншої посадової особи відповідні документи, відомості та пояснення, що стосуються умов праці, виконання колективних договорів та угод, додержання законодавства про працю та соціально-економічних прав працівників;

- безпосередньо звертатися з профспілкових питань усно або письмово до роботодавця, посадових осіб;

- перевіряти роботу закладів торгівлі, громадського харчування, охорони здоров'я, дитячих закладів, гуртожитків, транспортних підприємств, підприємств побутових послуг, що належать даному підприємству, установі, організації або їх обслуговують;

- розміщувати власну інформацію у приміщеннях і на території підприємства, установи або організації в доступних для працівників місцях.

Згідно зі статтею 34 Закону України «Про вищу освіту» керівник вищого навчального закладу, в межах наданих йому повноважень, сприяє та створює умови для діяльності організацій профспілок працівників вищого навчального закладу і студентів; відраховує з вищого навчального закладу та поновлює на навчання в ньому здобувачів вищої освіти за погодженням з первинними профспілковими організаціями осіб, які навчаються (якщо дана особа є членом

профспілки), з підстав, установлених законом. Спільно з виборними органами первинних організацій профспілок працівників вищого навчального закладу і студентів керівник подає для затвердження вищому колегіальному органу громадського самоврядування вищого навчального закладу правила внутрішнього розпорядку та колективний договір і після затвердження підписує їх.

Статтею 36 Закону України «Про вищу освіту» передбачено, що керівники виборних органів первинних профспілкових організацій студентів, аспірантів, працівників вищого навчального закладу, відповідно до квот, визначених статутом вищого навчального закладу, входять до складу вченої ради вищого навчального закладу, як це передбачено.

Стаття 30 Закону України «Про охорону праці» передбачає, що нормативно-правові акти з охорони праці є обов'язковими для виконання у виробничих майстернях, лабораторіях, цехах, на дільницях та в інших місцях трудового і професійного навчання, облаштованих у будь-яких навчальних закладах.

Організація охорони праці на зазначених об'єктах, а також порядок розслідування та обліку нещасних випадків з учнями і студентами під час трудового та професійного навчання у навчальних закладах визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти і науки, за погодженням з відповідним профспілковим органом.

До учнів і студентів, які проходять трудове і професійне навчання (виробничу практику) на підприємствах під керівництвом їх персоналу, застосовується законодавство про охорону праці у такому ж порядку, що й до працівників підприємства.

Згідно з пунктом 8 Порядку призначення і виплати стипендій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.07.2004 № 882 представники профспілкових організацій учнів, студентів, курсантів вищого навчального закладу входять до складу стипендіальної комісії.

Нормами положень Галузевої угоди між Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України та ЦК Профспілки працівників освіти і науки України на 2011–2015 роки рекомендовано керівникам закладів та установ освіти і науки врахувати, що при укладенні колективних договорів та угод внесення пропозицій з питань соціально-економічних прав та інтересів студентської молоді покладається на профспілкові комітети студентів. Пунктом 1.4 Угоди передбачено, що її положення діють безпосередньо та поширюються на працівників закладів освіти, науки та осіб, які навчаються, та які перебувають у сфері дії сторін Угоди, і є обов'язковими для включення до колективних договорів, угод нижчого рівня.

Примірне положення про студентський гуртожиток вищого навчального закладу, затвержене наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2007 № 1004 визначає широке коло повноважень первинної профспілкової організації студентів. З первинною профспілковою організацією студентів погоджується створення відокремленого готелю з вільних кімнат у гуртожитку; перепрофілювання приміщень у гуртожитку; поселення студентів до студентських гуртожитків; розподіл гуртожитків на чоловічі, жіночі, загального проживання, пансіонатного або готельного типу, з самообслуговуванням і самоврядуванням залежно від умов проживання; поселення в студентський гуртожиток до закінчення навчального року працівників вищого навчального

закладу; розробка Правил внутрішнього розпорядку; розробка Положення про студентський гуртожиток вищого навчального закладу, яким визначаються розміщення у гуртожитках та виселення з них, умови проживання, права і обов'язки студентів; розподіл місць проживання у гуртожитках між факультетами (інститутами), відділеннями; списки студентів на проживання в гуртожитках; місця в студентських гуртожитках для розміщення студентських сімей; прийняття на облік студентських сімей, які потребують місць у гуртожитках; продовження терміну проживання студента при відрахуванні з навчального закладу; конкретний розрахунок розміру оплати та вартості послуг за проживання в гуртожитках.

Заохочення або стягнення студентам, які проживають у гуртожитку, у встановленому порядку виносяться керівництвом вищого навчального закладу за поданням з органами студентського самоврядування та первинною профспілковою організацією студентів.

Керівництво вищого навчального закладу, зокрема спільно з первинною профспілковою організацією студентів розглядають суперечності та можливі конфліктні ситуації; може створювати будівельні загони для проведення робіт на території гуртожитку (студентського містечка) вищого навчального закладу.

Адміністрація студентського містечка співпрацює з первинною профспілковою організацією студентів з питань навчально-виховної роботи, організації дозвілля та спорту, харчування, медичного обслуговування тощо.

Пунктом 7 Примірного положення про студентське самоврядування у вищих навчальних закладах України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15.11.2007 № 1010 визначено, що у своїй діяльності органи студентського самоврядування не дублюють роботу первинної профспілкової організації студентів, а співпрацюють з нею.

Згідно з пунктом 15 Положення вищим органом студентського самоврядування є загальні збори або конференція студентів вищого навчального закладу, які спільно з первинною профспілковою організацією студентів визначають порядок обрання представників із складу студентів до вищого колегіального органу громадського самоврядування, вченої ради вищого навчального закладу та їхніх структурних підрозділів (загальних зборів або конференції вищого навчального закладу).

Пунктом 24 Положення передбачено, що між органами студентського самоврядування, первинною профспілковою організацією студентів та керівництвом вищого навчального закладу може укладатись угода про співробітництво.

Просимо довести зазначену інформацію до відповідних профспілкових органів.

Голова Профспілки

Г.Ф. Труханов